

>> oud: Hondsbossche en Pettemer Zeewering wordt versterkt | kostbare verbreding en verhoging van de dijk | geen rekening gehouden met gevolgen voor omgeving <<

>> nieuw: zandsuppletie als versterking aan zeezijde | meerwaarde voor recreatie, toerisme en natuur | geen dure, ingrijpende verbreding en verhoging van de dijk <<

Win-winsituatie

Hoe creëer je een veilige en betaalbare oplossing die ondanks het financiële kader uit Den Haag toch rekening houdt met de belangen voor omwonenden? Voor de versterking van de Hondsbossche en Pettemer Zeewering is dat gelukt. De beoogde dijkversterking biedt naast veiligheid ook extra kansen voor recreatie en toerisme.

In 2003 constateerde het hoogheemraadschap in de vijfjaarlijkse toetsing van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HBWP) dat de Hondsbossche en Pettemer Zeewering niet meer aan de veiligheidseisen voldeden. "In extreme situaties zou er te veel water over de dijk heenslaan", licht projectleider Anita Willig toe. "Dan bestaat het gevaar dat hij van binnenuit doorbreekt."

Er werden direct maatregelen getroffen. Aan de Pettense kant van de dijk kwam een damwand van een halve meter hoog. Aan de zeezijde van de dijk werden grote stenen aangebracht, die aanrollende hoge golven moeten afremmen. Intussen werkt het hoogheemraadschap aan een duurzame oplossing.

Extra kansen

"In 2008 lag hiervoor de startnotitie", vertelt Willig. "Daarin stonden vier mogelijke alternatieven om de kustversterking aan te pakken. Per alternatief onderzochten we de milieueffecten. De onderzoeksresultaten zijn meegenomen bij het beslissen welke de beste oplossing is." Er volgde een ingewikkeld en langdurig proces, waarbij omwonenden en belanghebbenden meegedacht hebben. Deze

Zwakke schakels

De Hondsbossche en Pettemer Zeewering en de duinen tussen Petten en Den Helder vormen de zogenoemde Noord-Hollandse 'zwakke schakels'. Deze zwakke schakels zijn Nederlandse kustgebieden die aangepakt moeten worden, zodat ze ook op lange termijn voldoende veiligheid bieden. De Noord-Hollandse Zwakke Schakels zijn opgenomen in het HBWP. Vanuit dit programma verbetert het hoogheemraadschap in dertien projecten 120 kilometer dijken en duinen.

aanpak was nodig omdat het om een bijzondere opdracht ging. Willig: "het Rijk gaf ons namelijk een 'dubbeldoelstelling' mee. Behalve naar veiligheid moesten we ook naar de omgeving kijken. Het Rijk was namelijk bereid meer geld te investeren in dit veiligheidsvraagstuk als de oplossing ook extra kansen zouden bieden voor de ruimtelijke kwaliteit, mits de regionale partijen bereid zijn de kosten voor die extra ruimtelijke kwaliteit te dragen." Om tot een advies naar de minister te komen initieerde het hoogheemraadschap een projectgroep, met Rijkswaterstaat, de provincie Noord-Holland, de gemeenten Bergen en Zijpe en Den Helder.

Zandoplossing

De Gemeente Zijpe hoefde niet lang na te denken over de varianten in de startnotitie, vertelt Menno Boermans, beleidsmedewerker bij de gemeente Zijpe: "Al in een heel vroeg stadium maakten wij bekend dat we de oplossing zeewaarts wilden zoeken. Als er zand aan de zeezijde van de dijk zou worden aangebracht, leverde dit een breder strand op en mogelijkheden voor binnendijkse natuurontwikkeling. Zo zou deze 'zandoplossing' naast veiligheid ook extra kansen voor recreatie en toerisme opleveren. Het hoefde hier geen Scheveningen te worden, maar het zou natuurlijk prachtig zijn als mensen niet over de dijk, maar over het strand van Camperduin naar Petten kunnen lopen en andersom. En er hoefden dan geen zware ingrepen aan landzijde plaats te vinden, zoals het slopen van huizen, wat bij een verhoging en verbreding van de dijk wel het geval zou zijn."

Vooroordelen

Dat de gemeente Zijpe zich zo duidelijk in het proces profileerde, werd en wordt door het hoogheemraadschap gewaardeerd. "Ik ken de gemeente Zijpe als een constructief-kritische partij", zegt Willig. "Ze denken heel actief mee. Hun belangen en inbreng verruimen ons blikveld. We gingen op een andere manier kijken." Behalve Zijpe hadden ook andere partijen van de projectgroep en omwonenden een sterke voorkeur voor de zandoplossing. Dat de dijkophoging als mogelijke oplossing in de startnotitie stond, viel aanvankelijk verkeerd, weet Willig. "Men leidde hieruit af dat het hoogheemraadschap een voorkeur voor dijkverhoging had. Mensen zien ons toch nog vaak als traditionele dijkenbouwers. Maar bij de versterking van een dijk speelt meer. We houden rekening met belangen van de omgeving en hebben te maken met voorwaarden van het Rijk. Ook wij zien de voordelen van zand. Naast extra kansen voor ruimtelijke kwaliteit, recreatie en toerisme is het ook een flexibele, toekomstbestendige oplossing die aansluit bij de visie van de Deltacommissie. Als het klimaat zich anders ontwikkelt dan we nu denken, kunnen we meer of minder zand opbrengen. Dat is gemakkelijker en goedkoper dan een dijk aanpassen." Ook gemeente Zijpe liep bij het onderzoeken van de varianten tegen een vooroordeel aan, brengt Boermans uit zichzelf naar voren. "We werken al jaren aan

het project 'Petten aan Zee', een plan om bij Petten woningen voor de dijk en een zeehaven te realiseren. Men verdacht ons ervan dat we vanwege deze plannen voor de zandoplossing kozen. Natuurlijk brengt deze variant Petten aan Zee dichterbij, daar doen we niet geheimzinnig over. Maar ons belangrijkste argument was, dat we zagen wat je met dat zand allemaal voor elkaar kunt krijgen."

Koppeling

Uiteindelijk hebben alle partijen zich achter de zandoplossing geschaard. Hoe belangrijk de regionale steun is, weet Boermans beeldend te verwoorden: "Het plan heeft een enorme impact op de omgeving. Het gaat hier niet om het even graven van een slootje. Daarom moeten van begin af aan alle neuzen dezelfde kant opstaan. Als we goed met elkaar blijven communiceren, kunnen we goede besluiten nemen en bestuurders goed adviseren." Toen duidelijk werd dat zand de beste oplossing bood voor de Hondsbossche en Pettemer Zeewering, was het logisch om de aan elkaar grenzende schakels te koppelen. Daarom wordt ook de projectorganisatie voor beide 'zwakke schakels' in elkaar geschoven en getrokken door het hoogheemraadschap. Voor versteviging van de duinen tussen Petten en Den Helder was al voor het aanbrengen van extra zand gekozen. Van nature neemt de zee het zand mee van zuid naar noord. Door de projecten gezamenlijk aan te pakken wordt optimaal gebruik gemaakt van natuurlijke processen langs de kust. Boermans is goed te spreken over het eindresultaat van de afgelopen twee jaar. "Het is een lange weg geweest," geeft hij toe. "Maar als je uiteindelijk met z'n allen tot een plan komt waar de minister 250

>> De situatie:

Lengte: 6 kilometer. Hoogte: 11 meter boven NAP. Stormachtig verleden, sinds de middeleeuwen veel duindoорbraken. Dijklichaam stamt uit 1880 en is sindsdien meermalen verhoogd en verbreed. Voldoet niet aan huidige veiligheidseisen, niet bestand tegen extreem hoge golfslag.

>> Gewenst:

Bescherming tegen de zee met aandacht voor leefbaarheid voor de omgeving. Meer ruimte voor recreatie, toerisme en natuur. Robuuste en duurzame oplossing zoeken voor de komende vijftig jaar. Breed draagvlak in de regio.

>> Oplossing:

Regionale samenwerking leverde een keuze op voor een zeewaartse zandige versterking; voorkwam zeer ingrijpende en onomkeerbare maatregelen aan de dijk. Daarmee worden de huizen langs binnenzijde dijk gespaard. Ministerie van Verkeer en Waterstaat kende 250 miljoen Euro toe.

miljoen Euro voor over heeft, is het dat waard." De minister van Verkeer en Waterstaat heeft gevraagd de kustversterking voor beide zwakke schakels voor dit bedrag uit te voeren, inclusief kustlijnonderhoud voor de komende twintig jaar. "We krijgen 90 miljoen Euro minder dan begroot", zegt Willig. "We zullen moeten kijken wat de consequenties hiervan zijn, maar zullen zeker soberder moeten ontwerpen. We willen hierbij ook marktpartijen betrekken. Mogelijk levert dat goede innovatieve ideeën op die geld besparen."

© Manon Laterveer-de Beer

Gepubliceerd in: Peil 3 (december 2010) – het relatiemagazine van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Peil verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2700.

Concept & realisatie: MediaPartners LoyaliteitsCommunicatie, Amstelveen